

Adolygu trefniadau gweithredu GwE a'r strwythur staffio presennol

Cylch Gorchwyl drafft

Cefndir a chyd-destun

Mae staff yr Awdurdodau Lleol a GwE wedi addasu eu gwaith er mwyn parhau i ddarparu gwasanaethau a chefnogaeth effeithiol i'w cymunedau ysgolion yn ystod pandemig COVID. Yn ystod y cyfnod hwn, mae GwE, mewn partneriaeth glos efo Awdurdodau Lleol gogledd Cymru, wedi aros yn dryw i'w weledigaeth a'i werthoedd fel sefydliad sy'n parhau i ddysgu. Wrth wraidd y gwaith gydag ysgolion a phartneriaid y bu themâu trawsliniol Y Sefydliad ar gyfer Cydwethrediad a Datblygiad Economaidd (OECD), sef Ymddiriedaeth, Meddwl Gyda'n Gilydd, Amser a Thechnoleg. Mae'r gwasanaeth yn ei gyfanrwydd wedi ailgyfeirio sawl tro yn ystod y cyfnod COVID er mwyn bodloni anghenion yr ystod o randdeiliaid. Mae'r gallu i fod yn hyblyg ac ystwyth a chydweithio yn effeithiol mewn gwahanol dimau, yn draws sector yn aml, wedi cael effaith sylweddol ar ymddygiad sefydliadol ac argraff allanol. Wrth i ni barhau i gefnogi ysgolion yn y cyfnod wedi'r pandemig, mae'n amserol adolygu'r trefniadau gweithredu a'r strwythur staffio presennol i sicrhau ein bod yn parhau i esblygu a datblygu er mwyn cefnogi ysgolion yn effeithiol ar ôl Covid.

Wrth i ni fynd i'r afael â'r diwygio cenedlaethol a pharhau i gefnogi ysgolion efo gweithredu'r cwricwlwm newydd, daw'n glir ein bod ni mewn lle gwahanol i'r hyn a ddychmygwyd pan gyhoeddwyd canllawiau Cwricwlwm i Gymru. Rydym yn cydnabod y bydd rhywfaint o'r gwaith paratoi at y cwricwlwm wedi'i neilltuo i reoli effaith y pandemig dros y blynyddoedd diwethaf. Ar y llaw arall, gyda phwyslais cryfach fyth ar les a buddsoddiad

sylweddol mewn dysgu ac addysgu, mae'r gwerthoedd sy'n sail i'r cwricwlwm wedi bod wrth wraidd sut y bu ysgolion yn gweithio. Mae GwE wedi ymrwymo'n llawn i gefnogi ysgolion ac UauCD i gynnal y momentwm hwn i sicrhau bod pob dysgwr yng ngogledd Cymru yn cael darpariaeth o'r safon uchaf. Rydym wedi cydnabod y bydd angen i'n Dysgu Proffesiynol esblygu i gynnig llai o ddarpariaeth a gyflwynir yn ganolog a rhagor o ddysgu proffesiynol ar sail ysgol i ysgol (a chlwstwr i glwstwr). Rhagwelir mai'r meysydd a ganlyn fydd ein Cynnig Dysgu Proffesiynol rhanbarthol dros y blynnyddoedd nesaf: Gwella Sgiliau Dysgwyr; Gwella'r Profiad Dysgwr; Addysgeg; Tegwch a Lles; 'Y Gymraeg; Asesu a Chynnydd Dysgwr; a Datblygu Arweinyddiaeth. Bydd dysgu proffesiynol yn allweddol wrth gefnogi ysgolion i weithredu eu blaenoriaethau Cynllun Datblygu Ysgol a'u symud yn eu blaen. Cytunir ar gynllun cymorth gyda phob ysgol a lleoliad yn unol â gofynion y Canllawiau Gwella Ysgolion (Mehefin 2022).

Mae'r canllawiau gwella ysgolion newydd (Mehefin 2022) yn cynnig pwynt cyfeirio i ysgolion, unedau cyfeirio disgyblion, awdurdodau lleol, awdurdodau esgobaethol, consortia rhanbarthol ac Estyn, sy'n amlinellu'r hyn y mae Llywodraeth Cymru yn ei ddisgwyl ganddynt, yng nghyd-destun eu dyletswyddau cyfreithiol ehangach. Diben cyffredinol gwella ysgolion yw helpu ysgolion i roi'r profiadau a'r deilliannau dysgu gorau posibl i ddysgwyr, beth bynnag fo'u cefndir, er mwyn sicrhau safonau uchel ac uchelgais i bawb. O dan y Cwricwlwm i Gymru, rhan sylfaenol o hyn fydd sicrhau bod ysgolion yn cefnogi pob dysgwr i wneud cynnydd, gan gyfrannu at y pedwar diben. Mae'r canllawiau yn cefnogi'r amcan hwnnw drwy nodi fframwaith ar gyfer gwerthuso, gwella ac atebolrwydd a fydd yn sicrhau gwelliant cynaliadwy mewn ysgolion ac yn ysgogi ymddygiadau ac arferion sy'n ofynnol gan y cwricwlwm a'r trefniadau asesu newydd. Er mwyn bod yn llwyddiannus, mae'n hollbwysig bod pob agwedd ar y system ysgolion yn gyson â'r cwricwlwm newydd a'r egwyddorion sy'n sail iddo, ac yn eu cefnogi. Bydd Llywodraeth Cymru yn diweddarau'r canllawiau, gan adeiladu ar yr hyn a ddysgir yn 2022/23 a 2023/24, a'u cyhoeddi ar ffurf canllawiau statudol i ddod i rym ym mis Medi 2024. Mae'n amserol felly bod GwE yn adolygu ei drefniadau gweithredu a'i strwythur staffio i sicrhau y gall fynd i'r afael yn effeithiol â gofynion y canllawiau.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cynnig y dylid cynnal 'Adolygiad o rolau a chyfrifoldebau partneriaid addysg yng Nghymru a chyflawni trefniadau gwella ysgolion'. Mae gan yr holl bartneriaid addysg ar bob lefel ran i'w chwarae wth gefnogi ysgolion efo cyflawni cenhadaeth ein cenedl.

O fewn y cyd-destun hwn, cynigir cynnal adolygiad o gyfeiriad, rolau a chyfrifoldebau partneriaid addysg yng Nghymru i'r dyfodol - yr 'haen ganol' - a sut y dylent esblygu a datblygu trefniadau gwella ysgolion. Dylai'r adolygiad ddangos sut y gallwn roi'r gefnogaeth orau i'n pwrpas a'n hamcanion cyffredin yng nghyd-destun system sy'n hunan wella.

Mae'r haen ganol yn cynnwys Awdurdodau Lleol, Consortia a Phartneriaethau Rhanbarthol, Awdurdodau Esgobaethol, Estyn, Cymwysterau Cymru, yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol, Cyngor y Gweithlu Addysg, addysg bellach, addysg uwch a byrddau arholi.

SAIL RESYMEGOL

Mae angen adolygu'r trefniadau gweithredu a'r strwythur staffio presennol er mwyn gofalu bod gan y gwasanaeth gwella ysgolion rhanbarthol strwythur addas i:

- sicrhau bod ysgolion yn cael eu cefnogi'n effeithiol ar ôl COVID i fynd i'r afael ag effaith y pandemig ar gynnydd a lles dysgwyr;
- sicrhau bod ysgolion yn cael eu cefnogi'n effeithiol i weithredu'r cwricwlwm newydd a phob agwedd ar y daith ddiwygio;
- rhoi sylw i ddisgwyliadau cenedlaethol o ran gwella ysgolion, fel yr amlinellir yn y 'Canllawiau Gwella Ysgolion (Mehafin 2022)'; ac
- adeiladu ar sylfeini cryf dull cydweithredol o weithio a sefydlwyd yn rhanbarthol wrth i ni symud tuag at system hunan wella
- gosod allan sut y dylai gwasanaeth gwella ysgolion effeithiol a system hunan wella edrych i'r dyfodol
- esblygu a datblygu trefniadau gwella ysgolion, fel y'i cynigiwyd yn adolygiad Llywodraeth Cymru.

NODAU AC AMCANION

1. Adolygu'r strwythur presennol er mwyn sicrhau bod cyfrifoldebau statudol ac atebolrwydd yn cael eu bodloni.
2. Adolygu'r strwythur presennol er mwyn sicrhau ei fod yn bodloni cyfeiriad Llywodraeth Cymru a'r cyfeiriad Rhanbarthol wrth symud ymlaen.
3. Rhoi gwedd gliriach ar rolau a chyfrifoldebau GwE a phartneriaid; adnabod meysydd ble mae cyd-ymdrech ac unrhyw fylchau yn y ddarpariaeth a darparu disgrifiadau diamwys o gyfrifoldeb ac atebolrwydd pob sefydliad a phartner.
4. Sefydlu'r rolau, y cyfrifoldebau a'r atebolrwydd yn glir mewn perthynas â meysydd fel ADY, y Gymraeg, Llywodraethwyr, lles staff a dysgwyr.
5. Esblygu a chryfhau ymhellach y gwaith partneriaeth presennol gydag Awdurdodau Lleol er mwyn darparu eglurder, lleihau dyblygu a biwrocraatiaeth a gwella effeithiolrwydd y ddarpariaeth ymhellach.
6. Sicrhau bod gan y gwasanaeth strwythur addas i ganolbwyntio ar gefnogaeth a meithrin capasiti ar gyfer system hunan wella.
7. Parhau i hyrwyddo a hwyluso cydweithio o fewn a rhwng clystyrau/cynghreiriau a rhwydweithio ehangach.
8. Sicrhau bod ysgol sydd yn dirywio ac arni angen cymorth yn cael ei hadnabod yn gynnar ac yn effeithiol, er mwyn ei hatal rhag dod yn ysgol sy'n destun pryder. Sicrhau bod prosesau a systemau ar gyfer cefnogi a herio ysgolion sy'n destun pryder yn cyd-fynd â'r gofynion yn y canllawiau gwella ysgolion.
9. Sicrhau cyfathrebu effeithiol a rhannu gwybodaeth ac arferion llwyddiannus ar draws y rhanbarth, er mwyn sicrhau her a chymorth priodol.
10. Sicrhau bod y Gwasanaeth Gwella Ysgolion Rhanbarthol yn y sefyllfa orau i gyfrannu yn lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol.
11. Sicrhau bod adolygiadau Llywodraeth Cymru a GwE yn cyd-fynd yn agos ac yn ategu ei gilydd.
12. Sicrhau bod cyflogau'r strwythurau sefydliadol yn cymharu'n ffaithiol â sefydliadau cyffelyb, er mwyn cynllunio'n llwyddiannus ar gyfer olyniaeth i'r dyfodol a denu staff o'r radd flaenaf.

MATERION I GAEL SYLW

Bydd angen ystyried hefyd faterion eraill sydd yn yr adolygiad. Gallai'r rhain gynnwys:

- Adolygu'r Cytundeb Rhwng Awdurdodau er mwyn cyd-ddarparu swyddogaethau yn effeithiol
- Creu cynllun olyniaeth ar gyfer y gwasanaeth er mwyn sicrhau bod gan GwE strwythurau busnes a gwella ysgol priodol ac effeithiol, sy'n sicrhau effaith gadarnhaol a gwerth am arian.
- Nid yw strwythur cyflogau GwE wedi'i adolygu ers ei sefydlu yn 2013. Yn sgil hyn, ac yn dilyn y setliad ar gyflogau staff ysgol yn ddiweddar, mae angen adolygu strwythurau cyflogau rhanbarthol er mwyn gofalu eu bod yn gystadleuol a chyfoes.
- Ystyried sut y mae'r strwythur rhanbarthol presennol yn addas i'r pwrpas o ran cefnogi'r rhaglen ddiwygio yn effeithiol - yn enwedig yng nghyd-destun y Cwricwlwm i Gymru, newidiadau i ganllawiau gwella ysgolion a'r rhaglen trawsnewid ADY - er mwyn sicrhau y darperir yr hyn sydd ei angen yn effeithiol.
- Adolygu gweithio ar y cyd ag asiantaethau a phartneriaethau eraill.
- Llunio model gweithio hyblyg ac ystywyth, er mwyn ymateb ar frys i'r gostyngiad posibl mewn grantiau a'r gyllideb graidd.
- Ystyried sut gellir defnyddio adnoddau ac arbenigedd o fewn y gwasanaeth i greu incwm.

FFYNONELLAU GWYBODAETH I LYWIO'R ADOLYGIAD

- Rolau a chyfrifoldebau presennol sydd wedi'u cyhoeddi
- Deddfwriaeth, polisiau a dogfennau canllaw sy'n bod yn barod, a gwybodaeth a arolygiadau Estyn
- Trefniadau Awdurdod Lleol gyda Consortia Rhanbarthol a Phartneriaethau
- Trefniadau llywodraethu ac awdurdod lletyol a chefnogaeth o fewn sefydliadau tebyg eraill
- Strwythurau sefydliadol, cynllunio ar gyfer olyniaeth a chyflogau cymharol ar draws sefydliadau tebyg
- Consortia Rhanbarthol a Phartneriaethau
- Trefniadau llywodraeth Cymru efo pob sefydliad
- Yr ymchwil diweddaraf am wasanaethau gwella ysgolion
- Profiadau ac argraffiadau ysgolion / ymarferwyr

- Barn / tystiolaeth gan bartneriaid allweddol o fewn cyfundrefn addysg Cymru
- Arferion llwyddiannus lleol, rhanbarthol, cenedlaethol a rhyngwladol

AMSERIAD

I gychwyn yn ystod tymor yr haf 2023 gyda chanfyddiadau cychwynol ym mis Gorffennaf ac adroddiad terfynol yn rhyngor yr hydref 2024

CYNNAL YR ADOLYGIAD

Y tîm i gynnwys:

- Arweinydd / Awdur
- Rheolwr Prosiect
- Cynrychiolwyr Awdurdod Lleol
- Arbenigwr Cyllid annibynnol
- Swyddog cyswllt GwE
- Cynrychiolwyr ysgolion i herio canfyddiadau cynnar